SỐ THỨ 1493 — NGÀY THỨ NĂM 9 MARS 1922 — NĂM THỨ MƯỜI

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 776

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ: 0$02

	HANOI						
	Hanoi et Indochine	Hanoi et Indochine	Hanoi et Indochine	Hanoi et Indochine	Hanoi et Indochine	Hanoi et Indochine	Union postale
Một năm .	6$00	6$80	6$30	6$30	6$60	9$00	
Các làng và Các công-sở	»	5.00	5.00	5.00	9.00	»	
Sáu tháng .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50	
Ba tháng .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25	
Một tháng .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75	

Les abonnements varient du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 5 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.

4e page
Une seule insertion. . . . 0$20 le c/m
Par contrat annuel »
Par centimètre et par insertion. . . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

SOUSCRIVEZ A L'EMPRUNT INDOCHINOIS EN PIASTRES

NÊN MUA QUỐC-TRÁI ĐÔNG-PHÁP TÍNH BẰNG BẠC

Đông-pháp chính-phủ công-trái

宣買東法公債算銀元

Họa vần năm bài thơ

Đăng trong số báo ngày 17 Février 1922

Khuyên quốc-dân ta mua quốc-trái kỳ này

I

Trong Nam ngoài Bắc chị em này !
Xe lửa Đông-hà sắp có đây.
Sao chẳng bỏ tiền mua quốc-trái ?
Giàu nghèo chí mấy, giúp cùng tay.

II

Có công cho nước, ích cho nhà,
Vốn ít lời nhiều chớ ngại xa.
Cô sức cùng nhau mưu lấy nghĩa,
Nước non tô điểm gấm thêm hoa.

III

Chị em tuy thật cách nhau xa,
Xa cơ xe nhưng cùng một nhà.
Muốn giải đồng tâm càng bó chặt:
Tiền nghìn bạc vạn kíp đưa ra.

IV

Tiền mình có một được nên hai,
Đừng sợ rằng mưa chẳng có lời.
Muốn được con đường kinh-tế tiện,
Có tiền chóng kíp bỏ ra thôi.

V

Có cây có lá phải chồi hoa,
Ích lợi phân mình trước mắt ta.
Này hỡi chị em nên gắng sức:
Sao cho rạng vẻ nước non nhà.

Minh-châu, PHẠM-VĨNH-QUANG.

Cách sinh hoạt của người mình lại sao khó phát đạt ?

Thường thấy mỗi khi nhàn hạ các ông già bà cả ngồi nói chuyện trong đám đông người, bàn đến cách sinh nhai, vì thấy cái tình trạng hiện thời làm ăn khó khăn thế đến thở vắn than dài có ý đoái tiếc đến cái cảnh trước đời xưa làm ăn nhàn hạ như chơi, không phải cạnh tranh chi lắm mà sinh nhai vẫn được phong doanh; có người lại đi lại những câu ca rao để chứng rõ cái cách sinh hoạt của người xưa thật là dễ dãi, như câu: *Dù ai vắt vả nên giàu, đầy ta thăng thỉnh để hầu kem ai ; rượu ngon tiền gián một nải, gạo hay quan học đủ đời no say.* Ấy là những cái lý tưởng câu nệ hẹp hòi của mấy kẻ thôn phu giả phụ không hiểu đời hay khác nhau với đời xưa như thế nào mà cứ đem trường hoài. Nhưng cũng xin vì thử mà giải thuyết qua về cái lẽ tại làm sao xưa dễ mà nay khó, ngõ hầu nhân đó mà có thể tìm được cái môi để giải quyết cái vấn đề khó khăn ấy chăng.

Đời xưa là thời đại bế quan tỏa cảng, nhân dân trong nước dầu cũng đều sẵ chấp nghiệp cả, chứ chẳng ai là người chơi không, nhưng ăn ít làm ít, cái tài nguyên hữu hạn kia tuy chẳng được là bao nhiêu, mà lợi sáng xuống nia quanh đi quẩn lại vẫn ở trong tay người mình với nhau cả nào có lậu chi đi đâu mất chữ nào, kẻ nhiều người ít đắp đổi lẫn hồi, bao giờ cũng vẫn đủ, vì thế cho nên để. Còn đến như ngày nay thì không thể được nữa, trăm nghề trăm nghiệp trong thế giới hết thảy đều nhân cái phong trào giao thông trần ru mà cạnh tranh nhau một cách kịch liệt, muốn cho được sinh tồn thì ai nấy phải nên có cái tinh thần hoạt động, cứ chi khi tiến thủ mới mong tranh lại được người, như vậy mà còn sợ có ngày bại liệt, nữa chi lại muốn học cái cách ăn nhàn như cổ-nhân thì làm sao được.

Nhưng xem đến cái sinh kế hiện thời của quốc dân ta, thì ta có thể mừng được rằng dân ta cũng đã hiểu rõ cái lẽ khó khăn mà cũng nhau hết sức làm việc, hết thảy nghề nấy nghiệp khác, từ các chốn thôn quê cho chí các nơi thành thị đâu đó cũng đã biết cái xu-hướng của thời thế mà ra sức cải lương. Như vậy có lẽ chóng phát đạt được như [illegible] thấy đi mà không thấy đến, có làm mà không có ăn, trên con đường sinh hoạt mới me này không rõ vì đâu nên trở lực. Vậy nay hãy xin tạm cử một đôi điều, để chất chính các nhà có nhiệt thành về quốc kế dân sinh.

Vì người mình ít biết cái nghĩa tương tế. — Làm việc gì cũng vậy, nếu ta muốn cho được mở mang to tát, thì tất phải có hợp tài hợp lực mới nên. Ấy là cái nghĩa tương-tế, mà nhất là sự doanh nghiệp ngày nay lại cần phải nên có lắm, bằng không thì dầu cái lợi trông thấy thật, cũng đành nhắm mắt bỏ qua. Thì dù như dân ta ngày nay ai cũng biết trên mươi đồng bạc vốn nhiều những hoang-thì phí-nhiêu, các dân nghèo nên iên đó mà khai khẩn; nhưng khai khẩn nào phải việc dễ, phi nhiều người có vốn liếng hàng nghìn hàng vạn, góp lại làm tư bản lớn, thì những đám chằm lau bãi lác làm sao cho nên được ruộng lúa đồng màu; đối khi đi đến các nơi lam-phận, cũng thấy có người đứng lên khẩn điền, nhưng chỉ vì không có tư-bản lớn, nên làm ăn cũng chẳng ra cơ-ngũ nào, công việc sơ-sài, vật mũi không đủ cứt miệng, gia chi đi những nơi đó phần nhiều là lam-chướng, kẻ làm ăn có mấc bệnh ôm đau không đủ thuốc thang mà điều trị, cho nên chẳng được bao lâu cũng phải bỏ, thành ra xói hỏng bỏng lại không. Ấy là dan cứ một việc nông thì thế ; còn như việc công, thương cũng vì người mình ít biết cái nghĩa tương tế mà thành ra khó phát đạt cả.

Vì xã-hội mình còn lắm kẻ phân lợi. — Trong một xã-hội nào mà đường sinh hoạt được thịnh-vượng thì tất nhất ban nhân dân, trừ những kẻ tàn tật bất cụ không kể, còn ra những người có đủ tâm tư tài lực tất phải có nghề nghiệp chính đáng ở trong tay, kẻ nào việc ấy đều làm hết chức-phận cùng nhau sinh lợi để bồi đắp nên cái cơ sở thịnh giàu. Nay xem trong xã-hội ta cái số người sinh lợi đã ít, mà cái số người phân lợi thực chiếm phần nhiều. Cái hạng người đó đủ cả các thứ bậc, nào những lũ tham-quan nhũng-lại, ác-lệ điêu-hào, dòi trên lừa dưới, vơ vét của bố hôi nước mắt làm cái lợi tư phì, không còn kiêng nể chi là pháp luật, ngoài ra còn như những kẻ côn biển gian tà, tuy bậc người có kém các bậc kia, nhưng cũng tổng chi là một giá một non cả. Không những thế mà thôi, lại như một người làm một nghề gì thì thường phải nuôi nhiều người ăn không, (nhất nhân canh, thập nhân thực) ; ấy là một cái ác tập nuôi nên cái tính ỷ-lại cho nhiều người, không làm mà ăn, thành ra miệng ăn núi lở, kiếm bao nhiêu cũng không lại, như vậy thì mong gì cho sinh hoạt được phát đạt ra.

Vì người mình không có cái chi phòng-bị. — Người các nước thường có đặt ra các hội *Trữ-kim* hay hội *Bảo-hiểm*, ai làm ăn được thừa thì đem ký tại đó, mỗi lúc mỗi ít, để phòng khi có xảy ra sự [illegible] muốn làm công việc gì, thì lấy ra cũng được cái vốn to mà lại có lãi nữa ; biết phòng bị như vậy nên bao giờ cách sinh hoạt của người cũng được dư dụ không phải nỗi khó khăn, người mình ít người biết thế, lúc làm được đồng tiền thì vung tay quá trán, tiêu pha chẳng thấm vào đâu, cỏ cậm cụi làm lụng trong hàng năm hàng tháng mà tiêu pha xa xỉ trong một lúc một giờ, thành ra rảo mỏ hỏi là rảo tiền, không bao giờ cho có vốn. Ấy cái cớ sinh hoạt không phát đạt có lẽ thực cũng vì đó mà ra.

Đương vào buổi giao thông phồn tạp như ngày nay, các nước làm chưa được thỏa mãn, mà còn cùng nhau rong ruổi trên đường sinh hoạt cạnh tranh mong cho quốc kế dân sinh được ngày càng thêm rộng. Nữa chi ta vốn sẵn là nước dân nghèo của hiếm mà cái hiểm trượng đã rõ ràng như vậy, mà ta lại không biết chắn chỉnh hay sao. Nay nhân dịp *quốc trái* này thực là một dịp may mắn lạ thường, xin ngỏ cùng quốc dân nên mau mau mua phiếu, trước nữa được vốn được lời, mà cái lời ấy may ra hàng ngàn hàng vạn, cái vận làm giàu mấy lúc mà nên ; sau nữa là khi đường sắt xe hỏa Vinh Đồng-hà làm xong, đi lại thông đồng, cái cách sinh hoạt của quốc-dân ta sẽ vì thế mà được thêm phát đạt, mà cuộc kinh-tế của nước cũng vì thế mà được mở mang ra vậy.

N. T. C.

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

HAVAS

Paris, ngày 7 Mars 1922

Việc nước Anh

Hạ-nghị-viện nước Anh đã ưng chuẩn bản giao-ước của chính-phủ Anh và Ái-nhĩ-lan.

VÔ TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux, ngày 8 Mars 1922

Hội-đồng các quan Thượng-thư

Ngày thứ ba các quan Thượng thư đã hội-nghị. M. de Lasteyrie, Tài-chánh bộ thượng-thư đã trần thuyết về các công việc hội-nghị của các quan Tài-chính bộ thượng thư Đồng-minh.

Quan Tư-pháp bộ thượng-thư Barthou đã đệ-trình quan thủ tướng Poincaré phê bản dự-thảo luật-pháp về việc thi-hành các hồ-ước đại pháp tại các miền mới khôi-phục lại được.

Hội-đồng hàng hải

Các đại-biểu của những chủ tàu và các đại-biểu của các thầy-thủ đã thiết hội-đồng. Hội-đồng sẽ bàn về bản tờ-trình của M. Albert Thomas nói về việc xem xét bốn cái vấn-đề sau này :

1° Biểu-lệ của các thầy-thủ về phương-diện liệt-quốc.

2° Việc bảo hiểm sự thất-nghiệp cho thầy-thủ.

3° Định giờ làm việc cho thầy-thủ.

4° Bảo hộ tính-mệnh cho thầy-thủ.

Tại tháp Eiffel

Tướng quân Ferrié có bá-cáo với Cách-trí hàn-lâm-viện rằng sở vô-tuyến ở tháp Eiffel sẽ tăng sức phát hành luồng điện lên. Chiều thứ ba này từ 22 giờ đến 22 giờ 30 Eiffel sẽ đặt cuộc nhạc truyền bằng máy điện thoại vô-tuyến. Quan Thống-chế Foch sẽ đọc một bài diễn-văn mà ở Lille có thể nghe thấy được.

Cuộc hội-nghị Gênes

Chính-phủ Ý-đại-lợi đã phúc lại rằng, chính-phủ ấy ưng đến ngày 10 Avril thì khai-nghị cuộc hội-nghị Gênes. Các báo-quán nói rằng trong lễ Pâques hội đồng có thể hoãn lại. Chắc rằng quan Poincaré sẽ đến dự hội-đồng.

Hỏa-diệm-sơn Vésuve

Hỏa-diệm-sơn Vésuve từ năm 1906 đã yên lặng, mới đây bỗng như lại nhóm lên. Sau buổi chuyển-động trước ngày 26 Février, thì núi ấy có phọt đá nóng lên.

Tin Cairo — Hội-đồng các quan Thượng-thư đã cử người Ai-cập vào chức phó thượng-thư bộ Ngoại-vụ và chức chủ sự bộ Vệ-sinh. Người Anh sung chức bộ bưu-chính và tài-chánh.

Việc nước Hoa-kỳ

Ngày hôm thứ hai Nguyên lão nghị viện vẫn bàn về bản giao ước Thái-bình-dương. Nghị-viện ưng-chuẩn lời ông nguyên-lão nghị-viện Borah phản giải về cái ảnh hưởng của bản giao-ước của từ quốc liên minh đối với bản giao-ước của thế-tướng Lansing và bộ-trước Ishi ký với nhau ngày tháng Novembre 1918 công nhận cho Nhật-bản những quyền-lợi đặc biệt tại Trung-hoa. Ông nguyên lão nghị-viện Underwood thì nói rằng sẽ bãi bản giao-ước Lonsing-Ishi đi.

Quốc-trái Đại pháp : 3 °/° 59. 4 °/° 1918 64,25. — 5 °/° 1915 — 5 °/° 1920 92.75. — 6 °/° 1920 94.

Có tiền mà giữ một chỗ không im cách để làm cho sinh sôi nảy nở ra ấy là có tội với nước nhà đó, vì trong nước hiện đương cần đến tiền để làm đủ ngàn nghìn việc, xe-lửa mà làm trong thời suốt dân gian đều được giàu có thịnh vượng.

Bài tập Kiều

khuyên đồng bang mua quốc-trái

Thành thành đường cái thanh thanh,
Bấy nay kẻ Việt, người Tân cách xa.
Sao cho muôn dặm một nhà,
Cho người biết mặt là ta cam lòng.
Công tư hai nhẽ đều xong,
Tiền-đường được thấy mấy rồng có phen.

Tình xưa ân trả nghĩa đền,
Bao nhiêu công bấy nhiêu tiền mất đâu !
Còn nhiều hưởng thụ về sau,
Công là xứa vẫn còn sau thì lời.
Đại là trả chút nghĩa người,
Mà lòng trọng nghĩa khinh tài xiết bao !
Ra sức giúp vào !!

Nhì-nam, Đình-gia-Thuyết.

Giờ học giờ chơi của con trẻ

Về cái thuyết phân ra giờ học giờ chơi, mới xuất hiện ra trong quốc-dân ta từ khi nhà-nước Bảo-hộ đem cái kết-quả giáo-dục khoa-học mà truyền-bá cho ta. Nhưng mà mấy người đã hiểu, nhất là trong chốn thôn quê, các bậc phụ-huynh đã sẵn có cái thái-độ cao-nghiêm, như ngày trước đã bước chân vào trường học là bắt buộc phải như-mi khép-nép, về làm dấu, không được cười, không được nói, không được nhấy nhót chơi đùa, không dám là lơi nhược nhích, cứ việc cắm đầu gióng cổ mà kêu gào như quốc kêu mùa hạ, thân đem suốt sáng, nhịn ăn bớt ngủ, mình vỏ mặt khô, ấy thế là mọi người khen đấy; nay trông thấy bọn thiếu-niên theo học ở các trường tổng, thấy giáo cho nhảy nhót chơi đùa, thì các cụ đã bỉ đi là những phường qui-sứ, khoắc có lệ-phép chất nào, Bởi các cụ đem con mắt bì quan mà xem xét phê-bình bọn tân học ngày nay một cách quá nghiêm-ngặt như thế, cho nên sở-dĩ mà các cụ không cho con cháu đến học trường công, chứ không những là không có cớ, và không những là học ở đấy sở-học không có cái khuynh-hướng thích sở-hành — sở-học đây học cho là [illegible] — mà chính là cái [illegible] lên lên là đã làm người rồi đấy — lại không có thể đem chữ quốc ngữ mà nắt tiên-tổ thành-thần, ngưỡ là cũng khẩn đọc văn, làm đối làm trường văn vần. Thôi thì bắt-chước cho học ở các ông đồ-cổ, lại còn đặt được cái mục đích gần-gũi hơn, là cái mục đích cũng-khẩn đọc-văn văn vần. Mà nhất là các ông đồ lại nghiêm nghị chăm chỉ dạy đúng như trong chương-trình cổ-điển, đã thành như cái thiết-án nghìn năm không thể phá được ; ấy thế là bọ ngợi khen, bọ thỏa thích, chớ nào có biết thấm cái tâm-lý của người ta, nhất là cái tâm-lý của trẻ con thường hay chống chân, mà nắt trời nó vào cái thì giờ đăng-đẳng, sách-vở mênh-mông, để đến nỗi nó phải mếu-máo, phải cầu-giun, phải khổ-sở, phải chán-chường thì đời nào dạy nó có lợi vào tai được. Cũng từ như con vật kia để bắt nó đeo đồ cặp lại đánh-đập nó, thì làm thế nào nó chẳng vùng-vằng vùng-vẫy, tung-tẻ vỡ-nát đồ-vật ra.

Ấy bởi nhân-dân trong chốn thôn-quê vì không kiểm điểm tâm-lý con trẻ, tôn-chỉ sự học như thế, nên dẫn ngày nay cũng có người vì cái mục-đích ấy đánh cũng lại như làm chức-trách ở trong làng, mà bắt-đắc-dĩ phải cho con em theo đuổi chữ quốc-ngữ để tránh đánh, mà cũng không thêm đến học ở tổng-trường, chỉ cho học ở xó nhà, ở các thầy đồ nửa Tàu nửa Việt, là bởi các thầy ấy cũng vẫn đem cái qui-trình phương-pháp nhồi nhét kinh-kệ chữ Nho. mà nay nhồi nhét bằng cái kinh xác chữ quốc-ngữ cho con trẻ, nghĩa là cũng bắt kẻo gào thân đêm suốt sáng, như quốc kêu mùa hè. Vậy thì học trong cái lớ thời giờ thảm thảm ấy lấy sách vở đâu mà lấp cho đầy ? thì thấy các ông ấy cứ đăng cái khoa-cử cũng chết mắc nạy ; mà nhồi nhét những sách nhăm sách nhì bắt vì câu ca, cho nên trẻ nghĩa lấy tự chữ quốc-ngữ mà bật đi thì thôi. Đến như những bài vở học ở trường công, thì học cho là nhằm nhì vơn vẻ để đánh, lại kèn là ít tốt quá, không đủ cho con trẻ về nhà học lấy mà giỏi, mà cái ý các ông muốn cho học nọ suốt ngày lẫn đêm mới được nhiều chữ kia.

Do Võ Đức Hồng Cục Hồ Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Sau hết những người cho trẻ đi học chữ Tây, cũng đều có bụng tham lam, bắt nó kêu như con khướu bách thanh mới xa-y, họ cũng yên trí rằng học ở trường công không chóng giỏi, lại bắt phải cắm đầu cắm cổ đi học đêm ở các thầy tư.

Nói tóm lại, họ không biết rằng cái não-lực của con trẻ hễ còn mềm non yếu ớt mà để bắt nó mang đội nhiều thì giờ, nhiều bài vở quá thì đã ngay hiểm cho nó, mà lại tự bảy phá hết cái lợi-ích vừa phải sở-đắc về học hành, cũng như bắt nó mang đội tử vật gì nặng quá; tất nhiên nó lụn ngã, thì thuốc là nguy hiểm đến tính-mệnh, sau là đỡ nát đến đồ vật chồng chất ở trong.

Nay muốn cho con trẻ thâu thái lấy cái kết quả của sự học cho tương-đương với cái não-lực của nó, thì trong cái quãng đời non nớt của nó, vào khoảng học ở trường Sơ-đẳng yếu trọc đèn đến trường Sơ-đẳng kiểm-bị, trong khoảng bốn năm năm, trừ những giờ học ở trường công không-kể, lúc về nhà chỉ nên để cho nó mỗi ngày một vài giờ kiểm soát qua bài vở nó đã học ở trường mà thôi; còn thời phải để cho nó tự do chơi bời thỏa thích, hoặc là cắt nhắc làm lụng, cho tinh thần thân thể nó phát đạt lên, và gây cho nó cái tính vui vẻ, cái lòng ham muốn học hành, thì chẳng bao lâu nó sẽ trở lên người thông minh lỗi lạc.

Mong rằng các nhà có cái trách-nhiệm chăn dân dạy trẻ, nên ra công giảng diễn cho nhân-dân hiểu rõ mà cho trẻ đến học trường công, trông nom giờ học của nó ở nhà, để mà khu trục bớt những bọn giả-danh đi giun giẳng lũ thiếu-niên anh-tuấn vào hỗ xấu giống thầm lệ các sách tuy bề ngoài đẹp bằng vật-chất quốc-ngữ mà nội dung thì rất tai hại cho giống nòi.

Nam-Cô.

Giống người có cải tạo được không ?

Từ khi ông Darwin (Đạt-nhĩ-văn) xướng lên cái thuyết tự-thắng liệt bại phàm những người nghiên cứu về cái vấn-đề nhân-chủng đều tin rằng các loài sinh vật sở-dĩ biến-động không thường, đổi cũ thay mới luôn là vì cái lẽ tự-nhiên cạnh-tranh bất-đắc-dĩ mà phải thế; ở trong đám cạnh-tranh kịch-liệt mà tranh thắng được để tự toàn được sinh-mệnh của giống mình, tất là phải có năng-lực rất lớn mà lại tạo-tế rất may, tức là cái nghĩa thích-giả sinh-tồn vậy; và gọi là thích-giả sinh-tồn, chẳng những là chắc ở cái hình thể hiện tại mà quyết rằng thích hay là không thích lại có nhân cả cái tinh biến-dị và tinh di-truyền từ mấy đời trước bồ những cái tinh không lợi về cạnh tranh mà giữ lại những cái tính có lợi về cạnh tranh để truyền cho con cháu, càng ngày càng phát-triển quảng-đại thêm ra hết đời nọ qua đời kia, thành được cái tư-cách rất thích mà phân-diễn được chủng tộc mình; trái lại, nếu tự thân mình đã không có cái năng lực thích ứng tự-nhiên, truyền cho con cháu tuyệt không có cái tính gì có lợi về cạnh-tranh cả, thì chẳng những tự thân mình phải ức áp mà đến vong-duyệt, chủng-tộc sau cũng không mong gì miễn-diễn; theo cái lý-thuyết ấy thì hễ thích tất còn, còn tất truyền, truyền tất thịnh, hễ không thích tất bệnh, bệnh tất chết chết tất duyệt dãy trong trời đất, vật gì cũng thế người ta có làm sao ngoài được cái công lệ ấy. Nhưng xét cái sự thực trong lịch sử của loài người thì hình như hai lại trái hẳn với công-lệ ấy. Nay cứ những lời báo-cáo của các nhà thống-kê-học thì thấy cái hiện-tượng xã-hội, liệt-chủng ngày một phồn-thịnh, mà tư-chủng ngày một suy mòn, thật là một cái ẩn tư của loài người ta sau này vậy.

Ở nước Pháp, người ta thống-kê số sinh-sản của những gia-tộc giòng giối có tiếng, kể-cả trong 188 nhà mỹ-thuật chỉ sinh được 104 người con; trong 266 nhà văn-hào chỉ sinh được 127 người con; trong 222 nhà chính trị chỉ sinh được 193 người con; trong 46 nhà thực-nghiệp chỉ sinh được 35 người con; trong 63 nhà tướng-hiệu chỉ sinh được 54 người con; trong 65 nhà quan-lại chỉ sinh được 15 người con, tính cộng lại số sinh-sản được có 573 người mà số người làm cha mẹ trong những gia-tộc ấy tới 890 người; cái số người sinh-sản ra chưa bằng được với cái số người đời trước.

Ở nước Anh, ông Karl Pearson cũng từng làm một bản thống kê tỉ-giáo cái số sinh-sản trong các hạng người thì thấy những người ở vào giai-cấp hạ đẳng cái số sinh-sản nhiều tới gấp hai lần những người ở vào giai-cấp trí-thức. Coi thế thì biết trí-giảng không những không phồn thịnh được mà lại thấy có cái triệu suy đồi.

Cớn liệt-chủng không những không thấy suy đồi mà hình như một ngày lại một thêm phồn-thịnh; ở nước Mỹ trong năm 1850 thống-kê cái số người tù tội trong nước có 6737 người; sau năm mươi năm là năm 1904, cái số ấy tăng đến 100.000 người mà tính nhân khẩu toàn-quốc thì trong năm mươi năm ấy chỉ có từ 23.000.000 tăng lên 80.000.000; trước sau khác nhau số người tù tội đến gấp bốn lần; cứ như thế mãi mà không mau bỏ cứu, thì trật-tự trong xã-hội chẳng vì thế mà đến phải rối loạn đư? Đó là kể một cái số người phạm tội, còn cái các liệt-chủng khác cũng không phải ít; cứ năm 1880 thống-kê thống nước Mỹ cái số người mắc bệnh thần-kinh ở trong ỷ-viện có 40.912 người; ở ngoài ỷ-viện cũng đến 51.017 người cộng là 91.519 người; đến năm 1903 số người ở trong ỷ-viện đã tăng đến 150.151 người, tính cả những người ở ngoài ỷ-viện thì tổng số có đến trên 180.000 người, so với tổng số năm 1880 tăng đến gấp hai lần, tức là trong mười vạn người số người bị bệnh thần kinh, năm 1880 có 183 người, mà từ năm 1903 đã nhảy tới 225 người vậy; lấy ngay hiện trạng bây giờ mà nói, trong nước Mỹ số người bị bệnh thần-kinh, và tinh-thần bạc nhược cũng đến trên hai mươi vạn người; ngoài-giả lại còn có đến mười vạn người mù, mười vạn người câm điếc, mười vạn người tù phạm mười vạn người vô nghiệp, rồi ở trong những viện cứu-hóa những viện bần-dân, những viện tinh-thần bệnh và những cuộc cứu tế khác, lại ra cũng có đến hai trăm vạn người, mà những người phải ôm ấp về việc khán-hộ những người bệnh tật và coi-sóc những người phạm tội lỗi, cái số cũng không dưới ba trăm vạn người. Ấy một nước Mỹ mà những người liệt-chủng đã chiếm đến già một phần tư, nghĩ có ghê không ?

Lại ở nước Đức, trong năm 1905, thống-kê những viện chi ra về việc cứu tế và giam ngục có thân-hãn-bảo, công phí hết hai nghìn sáu trăm vạn mark, tự phí hết năm trăm tám mươi vạn mark cộng là ba nghìn một trăm vạn mark: đối toán với nhân số trong thành phố, mỗi người phải nộp về khoản đó mất ba mươi sáu mark, coi thế thì biết cái số người sầu một trong xã hội, sống thừa vô dụng mà đoạt mất phúc lợi của kẻ khác biết là bao nhiêu. Lại ở nước Anh từ năm 1876 đến năm 1896 trong hai mươi năm, cái số người tinh thần suy-nhược, trong một nghìn người trước có năm mươi hốn người mà sau bấy nhiêu năm sau tăng đến một trăm mươi sáu người; trong một xứ Tô-cách-lan, từ năm 1858 đến gần, tổng số nhân khẩu thì tăng gia được năm mươi hai phần trăm mà người bị bệnh tinh-thần thì tăng gia đến một trăm chín mươi phần trăm, liệt chủng phồn sinh mau đến như thế.

Cái hiện-tượng ấy có phép gì phòng chỉ được không ? hiện nay các nhà xã-hội học đương khổ tâm tiêu tứ chưa tìm được ra phương kế gì : nhưng nếu cả loài người đều hiệp lực nhất trí thì cũng không phải không có cái by-vọng vãn-hồi được ; một là phải tiến-cực đoạn tuyệt cái lai-nguyên ; hai là phải tích-cực cải-thiện cách sinh hoạt. Người làm rẫy giống-giọt cây có có hai cách : bón tưới cho cây bổ tốt, lại phải tỉa bớt giống xấu cho giống tốt lên. Cải thiện cách sinh hoạt của xã-hội tức cũng như bón tưới cho cây cỏ tốt, nhưng không tỉa bớt giống xấu thì giống tốt vẫn không thể nào lên ; cái hiện tượng xã-hội loài người không khác gì một đám Hằng-hà sa-số người đi đến cả tới cái cửa gấy giữa, người đi trước không tự biết là nguy hiểm, người đi sau còn cứ nhằm mắt mà bước liều lên, đương lúc bấy giờ, không những phải cứu những kẻ sa cấu, lại phải ngăn những kẻ đi sau đương bước tới nữa mới được ; cho nên những cái thiện cách sinh-hoạt trong xã hội chưa đủ, phải có cái phương-thuật thiện-chủng, bỏ cái giống bất tài mà nuôi lấy cái giống hay, làm thế nào cho những giống tàn tật cuống bạo tuyệt tích ở trong đời, phàm ở trên mặt đất này mà phồn-diễn được chủng-tộc ra đến là những giống thông-minh tài-tuấn ; đó là cái vấn-đề quan trọng ở bên Âu Mỹ các nhà xã-hội-học đương lưu-tâm nghiên cứu vậy.

L.

Đường sắt đã trù liệu.
Tiền làm thiếu sáu triệu
Làm xong lợi vô cùng
Ta kíp nên mua phiếu.

Cuộc công-thái Đông-pháp

Tại Huế

Suốt hai hôm 4, 5 Mars, tại Kinh-đô Huế đã mở cuộc công thái tại tòa Ngân-chánh. Tất cả quan lại nhơn dân và thân hào phú-hộ đến quyên tiền mua trái phiếu rất đông ; mãi đến hôm 6 Mars mà ở Ngân-khố còn động nghìn nghịt, không bớt nào ngớt.

Tưởng rằng từ nay cho đến 25 Mars cũng động việc công-thái tại trường Quốc tử giám. Cuộc đá bóng, cuộc đua ngựa tại Bà đèn, cuộc thi điền ở trước phủ Khâm-sứ, cuộc khiêu vũ tại trường đá trái lăn và ở nhà Canh và cuộc số số tại trường Đồng-khánh vân vân. Cuộc số-số có đến 24 số mỗi số là một phiếu 50 p, mà khi đã số chỉ có hai hào thôi.

Mấy hôm nay người đi xem hội công-thái rất đông mà người đi mua phiếu cũng nhiều cho nên ở Kinh-đô đã lại thành một nơi náo nhiệt phiền ba lắm. Các nơi trà lâu tửu-điếm cũng nhân có hội công thái này mà sinh sắc các hạng người. sĩ nông công cổ cũng chân cuộc công-thái này mà thêm biết rộng cái kiến thức lý tài là ích lợi thế nào ; thế thời cuộc công-thái này thật là một cuộc có lắm ích lợi chung, có lắm kiến thức hay mới. Vậy nào những kẻ có tiền chôn bạc cất nên mau mau đem ra mà mua quốc trái cho nhiều, về sau cũng là một cái của chôn để dành đã có ích lợi chắc chắn lại có cái hi vọng mỗi năm bốn kỳ, may trúng số thành trăm nghìn vạn, mà không kỳ này thì kỳ khác cũng sẽ chắc có, chẳng hơn để tiền bạc thu cất chôn sâu vài kín, đã không có cái hi vọng gì về sau mà lại cứ lo sợ giữ gìn chưa chắc còn sinh ra cái tai họa về sau.

Xin khuyên cùng kẻ lương dân nên vì nghĩa ích lợi chung, trước cho mình sau cho xã hội mau mau mua lấy quốc-trái mới là hay.

Tại Nam-kỳ

Số tiền công-thái thu được tại Nam-kỳ trong ngày thứ ba được như sau này :

Số người mua trái-phiếu . . 2.435
Số trái-phiếu đã mua 5.326
Số tiền đã thu được công 266.300 $
Số tổng công từ khi mở cuộc công thái . . 1.156.706 p.

Tại Trung-kỳ

Số tiền công-thái thu được tại trung-kỳ trong ngày thứ tư được như sau này :

Công-khố . . . . . 101.600 p.
Ngân-hàng 350
Bưu-điện 12.950

Tại Ai-lao

Ngày thứ hai 10.200
— ba 16.000
Những số đã thu được . . 4.000
Cộng là 30.800

Số người mua trái-phiếu . . 216

Tại Bắc kỳ

Số tiền thu tại các tỉnh xứ Bắc-kỳ trong ngày thứ tư (8 Mars 1922) được như sau này :

	Số tiền thu được	Số người mua trái phiếu
Bắc-giang .	12.900$	109
Bắc-kạn .	1.150	
Bắc-ninh .	3.500	
Hà-đông .	3.900	78
Hải-dương .	17.350	
Hòa-bình .	450	9
Kiến-an .	19.200	324
Lao-kay .	2.400	
Ninh-bình .	350	
Quảng-yên .	2.650	53
Sơn-tây .	200	4
Sơn-tây .	450	
Thái-bình .	2.150	
Thái nguyên	4.750	
Tuyên-quang	200	
Vĩnh-yên .	12.250	
Yên-bay .	600	
Phố-lý .	450	
Phúc-yên .	12.250	
Hải phòng .	7.900	158
Hải-ninh .	1.000	20
Cao-bằng .	1.000	
Hà-giang .	350	
Lai-châu .	250	
Hanoi. . .	40.600	

Ai ơi muốn làm giàu,
Nên mua quốc-trái, mau!
May ra được hàng vạn,
Sung sướng mãi về sau.

CHÁNH-PHỦ TOÀN-QUYỀN ĐÔNG-PHÁP

Phát-hành 123.600 trái-phiếu, giá mỗi trái-phiếu là
50 đồng bạc

CÓ RÚT SỐ, TRÚNG ĐƯỢC TIỀN

CHẮC LÀM LẮM TRONG BA MƯƠI NĂM SẼ HOÀN LẠI HẾT

GIÁ TIỀN PHÁT HÀNH MỖI PHIẾU LÀ 50 ĐỒNG

Cả 123.600 trái-phiếu mỗi năm đều được dự bốn kỳ rút số. Mỗi kỳ rút số có những số được lĩnh tiền như sau này :

Kỳ rút số ngày 1er Juin và ngày 1er Décembre

1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	10.000 đồng
1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
12 trái-phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.016 trái-phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng

Kỳ rút số ngày 1er Mars và ngày 1er Septembre

4 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
26 trái-phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.000 trái-phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng

Như vậy mỗi năm cả thảy có 4.120 trái-phiếu được hoàn lại bằng 471.200 đồng bạc mà trong số tiền hoàn lại ấy, có 2 lỗ là 10.000 đồng, 10 lỗ là 1.000 đồng và 76 lỗ 500 đồng.

Kỳ rút số thứ nhất định vào ngày 1er Juin 1922

Những trái-phiếu trúng số, thì ngày 15 tháng tới sau ngày rút số được lĩnh tiền, mà số tiền ấy phải trừ tiền thuế theo như lệ thường còn bao nhiêu thì lĩnh tại các ngân-khố ở Đông-pháp.

Tờ mua trái-phiếu sẽ nhận từ ngày 5 đến ngày 25 Mars 1922 tại tất cả các ngân-khố Đông pháp, tại các phòng giấy bưu-chính cụ thể, và tại tất cả các chi điểm của nhà Đại-pháp Hối-lý ngân-hàng, không phải mất thêm phí tiền gì cả, mà cũng không có hạn chế số tiền nhận đến bao nhiêu là cùng. Song các sở bưu-chính chỉ được thu số tiền mua phiếu đến bằng hay là kém giá tiền 10 phiếu mà thôi.

Chánh-phủ Toàn-quyền Đông-pháp được quyền giảm bớt phiếu đến mua.

Mua 10 trái-phiếu hay là hơn 10 trái nhiều thì phải nộp tiền ngay tức sở ; còn những số trái-phiếu mua ngoài con số mười phiếu, thì lúc đến mua phiếu phải nộp một phần chia năm giá tiền, nghĩa là mỗi một phiếu phải nộp ngay 10 đồng, còn thiếu lại bao nhiêu thì chậm lắm là lúc nhận giấy trái-đơn nhất định phải nộp nốt.

Những trái-đơn nhất định sẽ giao cho các nhà mua phiếu ngay lúc hết hạn mua phiếu và trước ngày rút số kỳ đầu.

VĂN UYỂN

Bản quán tiếp được bài sau này, cử ý nguyên-văn đăng báo :

« *Vừa rồi tôi xem qua báo thấy trong mục « Cuộc thi thơ » về giải thưởng của cô Ngô-thị Quyên, có đăng hai bài cảm ơn bà Trần-thị Thọ nên tôi thảo-nghĩ một bài thưởng-lục bạ bát-vận một bài thơ như sau này xin đăng báo để các ông thi-sĩ xem.*

I

Thanh nhàn tựa ấn thư người,
Xem trong nhật báo thơ đề vấn vương :
Có bà thị Thọ họ Trần,
Đáng khen là bực nữ nhân anh-hàng.
Thơ rất giáp-vần giáp công,
Giáp nhà hộ đề phương-trung nghĩa đồng
Người đại đức lượng bao dung,
Hội Khai trí cũng đem lòng mến tin
Bạc quyên bà cũng hàng nghìn,
Sẻ Nam đành để ghi tên muôn đời
Mượn ai được chị em ơi :
Sam-phong mượn bài gửi lời cảm ân.
Yến nhan xa cũng nên gần,
Nhờ tay tạo hóa xoay vần tài đây.
Tình thâm mong trả nghĩa dày.

II

Nhiều thi làm phúc ít làm duyên,
Quả phúc vo tròn khéo tự nhiên
Giếp hội quyên tiền tài rõng,
Làm nhà hộ đề gái nên quên.
Xây nên trang hậu nên cao nỗi,
Mở lối tử nhân lối rộng bền.
Chuông báo khua vang trong bốn bể,
Lòng hiền ai khéo sẻ cho nên.

Nguyễn sơn Khê.
Số 51, phố hàng Thiếc Hanoi

VIỆC HANOI

Tin tàu. — Tàu *Cordillere* khởi hành ở Saigon đi Haiphong, Trung-hoa, Nhật-bản ngày hôm nay 9 Mars, hồi 23 giờ.

Tàu *Chef Mécanicien* tới Saigon hôm nay 9 Mars, hồi 18 giờ.

Quan Toàn-quyền mua trái phiếu. — Đến-tin Saigon có nói rằng ngày thứ nhất hôm mở cửa công-thái, quan Toàn-quyền và quan Thống-đốc Nam kỳ có đến mua trái-phiếu trước nhất.

Đi phái-bộ tại Pháp. — Ông Pham-Quỳnh chủ-bút Nam-phong, thư-ký hội Khai-trí sáng hôm nay đã xuất Haiphong chuyến xe-lửa thứ nhất để xuống tàu *Armand Béhic* sang Marseille, ông Nguyễn-văn-Vĩnh, bản báo chủ-nhiệm, đại-biểu của Bắc-kỳ Nghị-viện cũng đi chuyến tàu ấy thì 10 giờ sáng hôm nay đã xuất Haiphong bằng ô-tô. Quan Toàn-phủ Vi văn-Định tỉnh Cao-bằng và quan huyện Trần-lưu-Vỹ huyện Phong-doanh là đại biểu quan-trường tại cuộc Đấu-xảo Marseille cũng đi chuyến tàu *Armand Béhic*. Bốn giờ chiều mai thì tàu sẽ nhổ neo chạy.

Lời từ-giã. — Tôi được quan Thống-sứ Bắc-kỳ cử đi quan-sát đấu-xảo Marseille, lại được quan Toàn-quyền đặc-phái sang diễn-thuyết ở Paris, đến sớm ngày 9 Mars này xuống Hải-phòng để đáp tàu sang Pháp.

Trước khi xa vắng nước nhà, xin có mấy lời đăng báo để từ-giã các thân bằng cố-hữu, vì không thể đi thăm và gửi thiếp khắp được ; xin hẹn đến mùa thu này lại sẽ trở về.

Trong khi tôi đi vắng, việc báo *Nam-phong* đã có người coi sóc như thường ; việc hội Khai Trí thời Hội-đồng quản-trị Hội đã cử ông Nguyễn-qui-Toàn quyền thay.

Các thư-từ về việc báo *Nam-phong*, xin cứ gửi cho *Nam-Phong* báo quán như thường ; thư-từ về Hội Khai-Trí xin gửi cho ông Nguyễn-qui-Toàn ; còn thư riêng tôi, xin gửi về nhà riêng tôi, số 5 phố hàng Da, Hà-nội.

Phạm-Quỳnh
Chủ-bút Nam-Phong

Hội đèn Sòng (Bỉm-sơn). — Trong những ngày hội đền Sòng từ 18 đến 24 tháng ba Tây, tức là 20 đến 26 tháng hai ta này, có cho chạy thêm hai chuyến xe-hỏa từ Thanh-hóa ra Ninh-định và từ Nam định vào Thanh hóa, theo chương-trình sau này :

1o Chuyến xe ở Thanh đi Nam 7h06
8 h 32 đến Bỉm sơn
11 , 11 đến Nam-định
2o Chuyến xe ở Nam đi Thanh 15h
17 h 03 đến Bỉm-sơn
18 , 33 đến Thanh-hóa

Đợi khách tàu số 61 chạy ở Hanoi 10 h 25 đến Nam thì cái chuyến xe đặt thêm ở Nam mới chạy.

Hai chuyến xe-hỏa đặt thêm ấy từ Thanh ra Nam hay từ Nam vào Thanh quan gia nào cũng có đủ lại cả.

Chỉ chở khách hạng tư thôi.

Trà-hoa-nữ. — Số báo này chưa bài quá, vậy tiếc thuyết *Trà-hoa-nữ* hoãn lại mai kỳ.

Thi phó cai-trị hạng ba. — Kỳ đệ nhị và đệ tam khoa thi phó cai trị hạng ba năm nay :

Kỳ đệ nhị — La justice indigène au Tonkin et en Annam.

Kỳ đệ tam — Arrestations illégales et séquestration de personnes.

Trường Canh-nông thực-hành ở Tuyên-quang. — Các học sinh có lên sau này được vào học tại trường Canh-nông thực-hành tỉnh Tuyên-quang trong niên học 1922-1923 và 1923-1924.

MM. Ng văn-Tam, Tô-ngọc-Khuê, Trương-xuân-Miện, Ngô-đăng-Phan, Đỗ-mộng-Tùng, Ng-Hữu, Ng-tri-Canh, Tôn-thất-Dang, Ng-đ-Lộ, Đinh-văn-Sam.

Này, làm thế nào cho chóng giàu tây giờ ? — Ấy, nay mai có quốc-trái, đem tiền ra mua phiếu, mỗi phiếu có năm chục. May ra vận tây rút số trúng hàng ngàn hàng muôn, đã vì nghĩa lại có lợi, sung sướng biết chừng nào !

Cổ động công-thái. — Những người có công cổ-động về việc công-thái có tên sau này được thưởng hàm :

Tặng cửu phẩm văn giai :

MM. Phạm-quang-Vang ; Phạm-q-Tuân ; Vũ-Liên ; Hà-dung-Cầu ; Vương-chi Ngữa ; Ng hữu-Tiến ; Ng-trung Cầu ; Ng-v-Bách ; Kiều-v-Thiều ; Nguyễn-đình-Giáo.

Tặng cửu phẩm bá hộ :

MM. Phạm-xuân-Đàm ; Phạm-xuân-Đức ; Nguyễn-v-Quyền ; Hoàng-đoãn-Chấp ; Phạm-hữu-Lạt ; Phạm-xuân-Tân ; Vũ-khắc-Thọ ; Mai-lưu-Bình ; Trương-huy-Liêm ; Đỗ hữu-Dung ; Trần-hữu-Nghiêm ; Ng-công-Khuyến.

Hàn lâm viện điển bộ :

MM. Vương đắc Thiện ; Nguyễn-v Chẩn.

* *

Kỳ báo thứ tư 8 Mars 1922, về mục cổ-động công-thái ; có đăng danh sách những người được thưởng phẩm hàm thì người sắp chết có in lầm mất tên. Vậy nay xin cải-chính lại cho đúng : M. Trương-đình-Giáp chứ không phải Nguyễn-đình-Giáp.

Tặng cửu phẩm văn giai : M. Lục-dy-Châm chứ không phải Lục-duy-Châm.

Tặng cửu phẩm bá hộ : M. Trương-văn-Thân, chứ không phải Trương-văn-Nhân ;

M. Trương-liễn-Thích, chứ không phải Trương-văn-Thích.

* *

Trong mục này hôm qua, có đăng lầm tên M. Vũ-Cẩn mồng thường tùng cửu phẩm văn giai (9-2) ra là M. Vũ-Can. Vậy nay cải chính lại cho đúng.

BÁN một cái xe auto hiệu «*MOBILETTE*» 14 H.P., hai chỗ ngồi. Xe còn mới nguyên, máy thật tốt, lốp mới. Xức xe chạy nỗi 80 km. một giờ.

Ai muốn mua xin viết thư cho : **R. Méhouas, Receveur des Douanes à Sontay.** 3220

Cuộc đá bóng. — Đến ngày chủ-nhật 12 Mars này, các nhà hội đá bóng *Foot-ball club* ở Hanoi sẽ đá bóng thi với hội *Stade Haiphonnais* tại khu đất đá bóng ở Haiphong.

Đến tối thứ bảy này thì hội Hanoi sẽ xuống Haiphong.

Tòa án binh. — Trong phiên vừa rồi, tòa án binh đệ nhất tại Bắc-kỳ đã xử những việc sau này :

Ng-khắc-Hường, lính khố đỏ vệ thứ nhất ăn cắp đồ binh phải 5 năm tội đồ và mất chức binh quyền.

Ng-v-Xương, lính khố đỏ vệ thứ tư ăn cắp đồ binh phải 2 năm tù.

Ng-v-Ngu, lính khố đỏ vệ thứ tư, giấn đồ ăn cắp phải một năm tù.

Đỗ-v-Thục, lính vệ thứ tư, hay hoại khí dụng của trại binh, phải 6 tháng tù án treo.

(*Xem trang thứ ba, cột thứ ba*).

Tiền ăn uống xa xỉ, quá khẩu thành tàn ; tiền cờ bạc chơi bời, hại thân vô ích ; sao bằng mang tiền đó mua phiếu quốc trái, công-lợi tư-lợi, hai đường vẹn hai.

PRIOR

Rượu sâm-banh tốt lắm

Nó là Vua các thứ rượu có bọt, mà lại là một thứ rượu có bọt của Vua dùng.

Société Française des Vins Mousseux Naturels

Ông G. BERCK, làm Đại-lý ở Hanoi.

Phàm các nhà có bán đồ ăn nống là có tỉnh bán thứ rượu này.

ĐỨC-LONG

Số nhà 90, phố Mã-mây Hanoi (Tonkin)

Hiệu tôi có bán đủ các thứ bao, bao gai, bao cói, đay, gai tây, dây đay ta, cũng các thứ dầu ta, các thứ hạt làm dầu, các thứ khô dầu để nuôi súc vật và bón cây, bón ruộng, cũng là đủ các đồ sắt làm xe và cuốc, xẻng, búa, rìu và các thứ sơn-tây, các thứ đanh, vân vân.

Xin quí-khách chiếu cố cho, hiệu tôi xin tính giá phải chẳng không dám ăn lãi nhiều.

ĐỨC-LONG-HIỆU

2058 cản-bạch.

HỎI KẺ PHẢI ĐAU

Này hỏi các người Nam-Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi quản mà đã chữa thuốc không phải dường, hoặc là đã khỏng chữa chỉnh nào cả : này hỏi, những người phải đau khí quản đã lành hiện, hoặc phải đau ở phổi ; này hỏi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh phổ gồm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tử nhược tiểu. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nay không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có biết không ? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỏi người Nam Việt, nên các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì các người bệnh đi mới được.

Vậy cứ viết thư cho hỏi Bảo-chế MONTÈS số 54 *Pau Bert Hanoi* mà hỏi mua một lọ BRONCHOSERUM giá 1$ 90. Sau và chiều trước khi ăn cơm, tà, nhớ một thìa cafe, uống một lọ, thì ít lầy khỏe mạnh và hết đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ. . . . 0$ 90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá một thùng . . . . . 2 $ 25

DẦU GAN CÁ THU

Một lít. . . . . 12 f. 00

Đổ từ 1 $ 90 đến 2 $ 00 (Tây theo giá bạc khe Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh hen rất thần hiệu

(SIROP N)

Một chai. . . . 1 $ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. . . . . 4 f. 45

Đổ 0 $ 70 đến 0 $ 80

Sáu lọ. . . . . 24 f. 50

Đổ 3 $ 90 đến 4 $ 00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ . . . . . 11 f. 50

Đổ 1 $ 70 đến 1 $ 80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA

Thuốc (máu-bò) bổ huyết

Một lọ . . . . . 11 f. 40

Đổ 1 $ 80 đến 1 $ 90

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sổ-mũi như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa hay thường hay hại người, hết là bệnh grippe, nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 8 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vô số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng-hồ uống một viên rồi uống nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ăn nguội cho nóng đến thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bảo chế MONTÈS, 54, phố Paul-Bert, Hanoi

Xe ngựa dụng ở tô. — Chiều thứ ba vừa rồi, ở trước cửa nhà la-ga, một cái xe ô-tô trong có hai người ngồi, bỗ một cái xe ngựa chở hàng đương phải, vỡ cả cái kính trần-phòng. May không việc gì đến người hết.

Cải-chính. — Trong số báo hôm qua, về mục « Hội ích hữu Công-chính » có đăng câu « ... bàn lại ban-trị sự năm 1921 » xin cải-chính lại là : « ... bàn lại ban-trị sự năm 1922 » cho đúng.

Năm chục đồng bạc bỏ trong lọ chôn kỳ một chỗ ba mươi năm nữa, vẫn cứ nằm chục mà thôi. Mua một vé Quốc-trái 50 đồng thời ít nhất cũng thành được 100 đồng

VIỆC BẮC-KỲ

HÒA BÌNH

Tiệc tiễn hành. — Hồi mười một giờ sáng ngày 1er Mars, quan chánh quan lang làm tiệc tiễn hành quan Công sứ Bonnemain về quí quốc. Trong khi ngồi tiệc thì có cụ cố ông Bonnemain và bà Đầm cụ cố với quan Công-sứ Bonnemain cũng con trai cả ngài, và ba cô con gái quan giám-binh Lejot và quí phu nhân, quan thương chính và quí phu nhân cũng con trai ngài, quan chánh quan lang và quan ấn. Lại có một bàn riêng để các quan châu và các ông phán công dự tiệc. Khi các quan mới đến dinh thì quan chánh quan lang có mời rượu *champagne* trước, khi ấy ngài có đọc một bài diễn văn sau này :

Bẩm quan Công-sứ,

Thưa các bà và các quan.

Nay chúng tôi và quan ấn với các viên chánh phó tr-nhân, cùng các hàng thân phả, cước sắc bảo mục, trong hàng tỉnh có tiệc tôi tô tiễn lòng kính mến từng phục quan Công-sứ Bonnemain, gọi là mấy hàng đọc đáng trước mặt ngài, để gửi tấm dạ trần, quan ôn đưa cố ông cố bà, và qui quyến về ngự bên qui quốc.

Bẩm quan Công-sứ Bonnemain, chỉ h-phủ Bảo-hộ song quan ôn là một ông quan sắc sảo, thông thái, độ lượng, nhân ái, lên trọng nhậm chức thủ hiến tỉnh Hòa-bình chúng tôi, từ tháng 9 năm 1920 đến nay, mới được non một năm rưỡi, thấm thoát chưa là bao trông cái thì giờ ngắn ngủi ấy, khi quan lớn mới đến cai trị đã khiến thành ngay đến việc học là việc cần nhất trong con đường khai hóa mở mang trí khôn cho dân, quan lớn thường nói với chúng tôi đã đề tâm tuyết cho dân tỉnh này biết bằng rõ sự học có ích là thế nào, quan lớn lại tự xin sở Học-chính Bắc-kỳ bỏ thêm các thầy giáo, đặt thêm trường Phương-lâm, trường Chợ-bờ, trường Vụ-nàng, trường Kim-bôi, và trường Thanh-hòi.

Buổi sơ khai mà trường nào cũng được đông học-trò, kỳ là cái chỉ ý của quan lớn mở đánh nâng giáo hại văn-minh rực rỡ bên Âu-châu phục khắp trong hàng tỉnh tôi, chắc lẫn về sau này sự tiến tới thịnh lợi, mà bực thiếu niên học-sinh ta nơi được con đường về vang, thì ai ai chẳng ơn cái công-lớn của quan lớn.

Còn về việc chính trị kinh tế, quan lớn đã kết lòng sửa sang chỉnh đốn cho trong tỉnh này như là sửa con đường Cao-phong Lạc-sơn tới lối giáo thông, đặt mấy nước Chợ-bờ để phòng thủ về sinh.

Thứ nhất là việc thuế trong Lạc-sơn, nửa phần dân người đồi, còn lưu khiếm nàm nay sang năm khác, thế mà quan lớn mở lòng nhân đức điều thuyết tổ bảo cho những làng thiếu thuế không ai phải can liên, mà các thầy Tản-lang, tổng lý, đốc một lòng tuân theo cái chính trị nhân đức của quan lớn thương dân. sớm đua nhau thu thái đem nộp tiền thuế đã hoàn toàn, còn mấy xã vì mất mùa nghèo đói, quan lớn lại hết lòng gia ân tự quan trên xin cho mấy xã đi phu làm đường trừ vào tiền thuế, và quan lớn lại thương đến những gì nghèo quá, tự tiền quan trên cho giảm một vụ ít nhiều, kỳ cái ân đức của quan lớn, xử với dân hàng tỉnh chúng tôi rộng rãi chu bề xử Việt-đông này, nên dân thấy quan lớn rộng rãi như vậy, thì ai ai cũng đều khỏi phục, lòng tỉnh phục của dân chúng với đối với quan lớn là khác phục mãi mãi, lý vì tuổi tác năm nay già đi chỉ phải lo một vụ thuế sau này đem nộp kho bạc, thực là cái quang vinh quan lớn để làm hoàn toàn cho tân đó, nên chánh-phủ Đại-pháp không phụ tấm lòng của quan lớn, đã ban cho quan lớn cao thăng, tôi trộm xem tỉnh Hòa-bình này từ trước đến giờ thì mới có quan lớn là cao thăng hơn cả.

Nay quan lớn được phép về nghỉ bên Quí-quốc, tôi hạn quan lớn lại sang Đông-pháp, thì chúng tôi lại chắc rằng Chánh-phủ Đại-pháp sẽ cử quan lớn trọng nhậm thủ hiến một tỉnh to, vì rằng khi đã chắc bản quan lớn lại cao thăng, thì Chánh-phủ phải cử quan lớn đi một tỉnh to tát, như tỉnh Hòa-bình chúng tôi là một tỉnh thượng du nhỏ mọn, nhưng việc cai trị tinh tế khó khăn, mà quan lớn mới lên nhân đức quảng-đại xử với dân hàng tỉnh chúng tôi, ai ai tỉ là chẳng mong tưởng quan lớn chóng cao thăng cực phẩm, thì tỉnh hèn tôi lại được nhiều sự trông cậy quan ôn, chắc hẳn quan lớn cũng không quên cái tình cảnh tỉnh chúng tôi trong thành tỉnh hèn đáng quan lớn. Khi chúng tôi được tin quan lớn sắp về nghỉ bên Quí-quốc, thì ai ai chẳng tỏ vẻ sầu lo vì quan lớn đã có ân tình với các sở hạ như thế, mà lại sắp về nghỉ bên Quí-quốc, nên chúng tôi không dám ngăn trở là vì sự hiếu dưỡng song thân, nên quan lớn phải đưa cụ lớn đáng, tự ân ái, và các cô, các cậu về nghỉ mát bên Quí-quốc nên chúng tôi không dám ngăn trở là vì sự hiếu dưỡng của quan lớn.

Nay Chính phủ lại sắp quan Công sứ Louis về trọng nhậm chức thủ hiến tỉnh chúng tôi thay cho quan lớn, vì rằng quan công-sứ Louis trước đây 7 năm 1911 đã làm phó Công-sứ tỉnh chúng tôi, trong khi kỳ chúng tôi đã biết ngài là một ông quan nhân-từ, chắc hẳn bao nhiêu tình thế, phong-tục trong tỉnh này ngài đã am tường, chúng tôi cũng đốc một lòng tin cậy, ở ngài sẽ thi hành được hơ-n nữa hết các ơng-ước đương ấ chức nay, mà chúng tôi xin làm bết bổn phận của chúng tôi mà tin cậy ngài lấy cái đức chính lão thành mà mở mang khai hóa cho tỉnh chúng tôi được nhiều sự rực rỡ.

Chúng tôi lại xin nhân lại về việc công thất, quan lớn đã ấy thác cho chúng tôi công quan ấn và các viếv châu ch động dẫn thuyết, ai ai cũng đều biết sự ích lợi kỳ, và nghĩa vụ là chúng tôi cho đoàn thể quốc dân, và lại được ích riêng cho mình, chúng tôi chắc rằng dân trong tỉnh này tuy rằng ngu-ngo, nhưng thấy quan lớn nhiều lần lấy lòng quảng đại mà xử với dân chúng tôi, nên dân không dám sai lời nên quan lớn đã đến thuyết cho chúng tôi, mà chúng tôi biết sức tuân lệnh quan lớn nên dẫn thuyết cho dân, rồn dân nó nữa làm sự nghĩa vụ đó mà mau công thất, được bao nhiêu chúng tôi đã hết trình quan lớn biết.

Sau nay chúng tôi lại xin đoan rằng : chúng tôi bao giờ cũng đốc một lòng trung thành với Chính phủ Bảo-hộ và chúng tôi ghi lòng tạc dạ nhớ ơn quan lớn, trong khi quan lớn trong nhậm các công việc quan lớn đã thi hành, tuy rằng quan lớn về bên Qui quốc dưỡng trong xa xôi mấy ngàn a dặm chúng tôi vẫn đi trong lòng, như là quan lớn vẫn còn trong nhậm trong tỉnh này

Nhân nay chúng tôi thành kính gọi là một chút rượu nhạt hai tay dâng lên chức cụ cố ông cụ cố bà và bẩm Quí-quốc trong thọ, chúc quan lớn lên đường và các cô, các cậu đều được tới lành, bình yên, và chúc quan lớn xuống tàu chiếc tàu quan lớn đi nước đến được phẳng lặng, chóng đến bến Quí quốc, ngài là lão, quan lớn lại chóng sang Đông-pháp cai trị.

Cốc rượu này tiễn quan lớn lên đường, và chúc quan lớn cao thăng cực phẩm, chẳng tôi nào dám được vậy đã quan lớn vui lòng nhỉ nhỏ đến lời của chúng tôi khẩn chúc hôm nay.

Chúc nước Đại-pháp vạn tuế

Đại Nam Hoàng-Triều vạn tuế.

Quan Công-sứ Bonnemain có đáp lại bài sau này :

Quan chánh quan Lang,

Tôi cảm ơn quan chánh Lang hết sức về những lời ca tụng ân ái vừa mới đọc mà chốc tôi đây.

Tôi lấy làm tiếc mà bỏ tỉnh Hòa-bình này mà đi, vì cái tỉnh ấy tôi thích làm và muốn ở đấy lắm.

Thứ nhất là vì cái tỉnh đó ở gần được dưới trung tỉnh này một việc rất cần kíp, là sự học hành, nhưng cũng có nhớ quan lớn, và các quan trong tỉnh giúp sức, tôi chắc rằng sau đây dân trong tỉnh này đã đến biết rằng sự học hành là có ích lắm, rồi dần sẽ học-trò đi học các trường càng ngày càng nhiều ra Sự học là sự cần lắm đến người Mường cũng nên gây dựng ra trong tỉnh.

Tôi lấy làm vui mừng vì công vì việc thuế đã chịu lại mà nay đã nộp xong mà không có điều chi lôi thôi nữa, ai ai cũng có lòng lo lắng mà giúp việc lấy nay được chu toàn. Đây giờ tự nay giờ đi dân sự cứ đến vụ thuế có nộp đi là xong, không còn lôi thôi gì việc ấy nữa.

Nay trong tỉnh này bình yên cả, bao nhiêu việc khỏ khăn đã thi hành xong cả rồi.

Tôi xin chúc cho dân trong tỉnh được thịnh vượng, và được mọi sự tốt lành, và tôi cầu xin sao cho càng ngày càng tiến bộ mãi.

Sau này tôi cầm ơn quan chánh Lang vì có lòng giúp tôi tôi trong việc quan đã 18 tháng nay, tôi không khi nào quên ơn ấy, tôi lại cảm ơn quan ấn, các quan châu, các quan phó châu và các viên tư thuộc trong tỉnh này.

Tôi chúc cho mọi người được sự phúc đức và thịnh vượng, và các gia-quyến được bình yên.

Tôi nâng cốc rượu này là chúc cho các quan được mạnh khỏe cả.

Đại pháp vạn tuế !

Đại Nam hoàng triều vạn tuế !

BẮC-GIANG

(*Chợ-Phồng*)

Bàn thử biểu ở nơi rừng rú — Các nơi khác thường dùng những bàn thử biểu bằng ống thủy tinh có đựng thủy-ngân và bằng-phiến, gỗ có khắc từng độ, để xem khi-hậu giới nóng lạnh thế nào ? nhưng ở đây lại có một thứ bàn-thử-biểu đặc biệt, chỉ dùng bằng thính-giác mà thôi, chứ không phải dùng bằng thị-giác như thứ bàn-thử biểu đã nói trên kia. .

Số là ở miền rừng đây, có thứ mai cũng biết thiên-văn, hễ khi khí giới thay đổi, thì trước một ngày nó đã kêu « Đây quen gọi là mai rác » mà chính ngày đây, họ đã công nhận rằng : (hễ nay rét, mà thấy nó rác, thì tất mai nắng ; nay nắng mà thấy nó rác, thì tất mai rét).

Điều đó kỳ-giả đã từng để ý tế nhận, thì quả nhiên mấy hôm nay khí giới thay đổi luôn luôn, thứ mai ấy báo tin cho biết trước thật.

Cổ nhân nói : « Giới sắp mưa thì ếch kêu, kiến bò ; giới sắp gió thì chuồn bay yến lượn ». Trong khi khí giới thay đổi, loài vật hay cảm biết trước, cũng có lẽ phải.

Vậy thứ mai này cũng đáng cho là một loài vật cảm biết được khí hậu giới, song chỉ e rằng miền rừng này thường có, nhưng không có sẵn hay mai vui nơi rừng khác, mà ta lại không thì sin nhận rõ !

Khuyên người nên có lòng chiếu cố cùng cấp kẻ ít người nhiều để cho ông Trần-điện Quang làm thêm chứa ra cho rộng rãi và đắp cho thành thuộc con đường ấy, thì sau này còn vui thú biết bao mà lại giữ được cái cảnh chùa thiên nhiên của nước nhà vậy.

Cũng khá khen cho ông Trần-điện Quang mới lên làm trụ-trì mà biết làm sự phải, biết coi sóc chùa chiền trong ngoài sạch sẽ, cỏ cây tươi tốt, khiến cho ai thấy cũng vui lòng. Ước gì bà tánh đem lòng thành tâm giúp vai đỡ thêm cho thì công ấy sẽ còn lập thêm chùa và làm thêm nhiều sự phải nữa. Đáng khen thay.

Một người đi chùa lại cảo.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thường trú ở nhà dưỡng Bảo-chế hội-thành, Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Saïd ai cập Huế

Ngoại khoa, khoa-nhi, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai.

Phòng thăm bệnh tại DƯỜNG GIA-LONG, 32.

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

1913.

BỘ COI VIỆC ĐIỀU-KHÁM VÀ VIỆC CÔNG TRÌNH ĐƯỜNG XE-LỬA BẮC-BỘ TRUNG-KỲ

Việc làm các đồn trại dùng cho các viên chức quản-đốc và thị dịch công việc làm đường hỏa-xa từ Vinh đến Đông-hà Hạt thứ ba từ kil 0 đến kil 187+500.

Yết thị gọi đấu giá

Ngày 30 Mars 1922 này hồi 9 giờ sáng, tại phòng giấy sở coi về việc điều khám, về việc công-trình đường xe-lửa Bắc bộ Trung-kỳ tại Vinh, sẽ nhận giấy kin thầu làm bốn lô các đồn trại dùng cho các viên chức quản-đốc và thị dịch về công việc làm đường hỏa-xa Vinh-Đông-hà. Hạt thứ ba từ Đông-hà đến Ngàn-sơn từ kil 0 đến kil 137+500.

Giá liền các công việc :

Lô thứ nhất.		14.548.25
Lô thứ hai		14.919 90
Lô thứ ba		6.068.16
Lô thứ tư		12.689,00
	Tiền ký-quỹ tạm thời	Tiền ký-quỹ nhất định.
Lô thứ nhất	240 p.00	2900 f.00
Lô thứ nhì	250 00	3000 00
Lô thứ ba.	100 00	1200 00
Lô thứ tư.	200 00	2400 00

Những ngày giờ các sở làm việc có thể đến xem các giấy về việc thầu này :

1o Tại phòng giấy quan chánh Kỹ-sư bộ coi việc điều-khám và công-trình đường hỏa-xa Bắc-bộ Trung-kỳ ở Vinh.

2o Tại phòng giấy quan chánh Công-sứ tỉnh Quảng trị ở Đông-hới.

Các nhà muốn thầu phải đệ trình quan chánh Kỹ-sư bộ điều-khám và công-trình đường xe-lửa Bắc-bộ Trung kỳ ở Vinh, các giấy má theo lệ và đúng hạn ấn định trong bản yết-thị.

Ngày thứ bảy 1er Avril 1922 hồi 9 giờ tại phòng giấy quan Chánh kỹ-sư bộ coi việc điều-khám và việc công-trình đường hỏa-xa Bắc-bộ Trung-kỳ ở Vinh sẽ bỏ giấy kín đấu giá bán bốn lô gỗ kê ngang đường hỏa-xa, mỗi lô là 27.000 cái, dùng cho hạt thứ nhất đường hỏa-xa Vinh Đông-hà nghĩa là vào khoảng kil 10 đến kil 92 về con đường ấy.

Giá mỗi lô	51.300 đồng.
Tiền ký quỹ tạm thời.	750 —
Tiền ký quỹ nhất định	10.000 —

Các giấy má về việc ấy có thể đến xem trong những giờ làm việc tại các sở sau nay :

1o) Sở Chánh kỹ-sư bộ coi việc điều-khám và việc công-trình đường hỏa-xa Bắc-bộ Trung-kỳ ở Vinh.

2o) Sở quan Chánh Gi-ám-đốc bộ Công-chánh ở Hà-nội.

3o) Sở quan Chánh kỹ sư bộ công-chánh địa hạt Saigon.

4o) Sở quan Kỹ-sư bộ Hải-huyện ở Haiphong.

5o) Sở quan Kỹ-sư bộ Hỏa-xa Trung-bộ Trung kỳ ở Tourane.

Các nhà muốn thầu việc ấy phải đệ-trình quan Chánh Kỹ-sư bộ coi việc điều-khám và việc công-trình đường hỏa-xa Bắc-bộ Trung-kỳ những giấy má theo lệ và đúng hạn ấn định trong yết-thị.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-NGÃI

Lễ Nguyên-tiêu chùa Thiên-ấn năm nay. Thường mấy năm trước tôi lệ rằm tháng giêng này thì chùa này không thấy ai đến cúng cả ; chỉ có đôi ba ông sãi tụng kinh sơ sài ngó buồn bực lắm ; mà năm nay thiệt quả vui ; thiện nam tín-nữ ở chốn quê và tải-tử giai-nhân ở tỉnh thành, quần là áo lượt, bồng tìa xen màu xanh vàng đua sắc, dập dìu dắt lên lên chùa cúng quả đông, người niệm phật kẻ xin xăm, trong quang-cảnh chùa càng vui lại càng thêm rực rỡ. Vì mấy năm trước chùa này rủi bị hỏa hoạn tàn hại hết ba bốn căn, về lại đường trèo khấp khểnh quanh co, dốc lên dốc xuống, người ta thấy khó lòng nhọc thể nên ít ai muốn lên. Năm nay nhờ có ông thầy tự Trần-điện-Quang thấy vậy động lòng sợ sau này mất dấu tích một nơi danh-lam thắng-cảnh, nên ông ta có xin phép quan đi khuyên-giáo về đắp đường và sửa chùa lại. Nhờ có lòng người sẵn lòng tốt cúng được ít nhiều, ông ta lấy đó mà đắp được một con đường từ cửa chùa xuống núi ; tuy mới đắp còn lắm nơi không khỏi, song cũng hơn ngày trước thập phần ; vì thế nên độ này mới đưa nhau lên cúng chùa này đông thế.

Khuyên người tỉnh ta nên có lòng chiếu cố cùng cấp kẻ ít người nhiều để cho ông Trần-điện Quang làm thêm chứa ra cho rộng rãi và đắp cho thành thuộc con đường ấy, thì sau này còn vui thú biết bao mà lại giữ được cái cảnh chùa thiên nhiên của nước nhà vậy.

Cũng khá khen cho ông Trần-điện Quang mới lên làm trụ-trì mà biết làm sự phải, biết coi sóc chùa chiền trong ngoài sạch sẽ, cỏ cây tươi tốt, khiến cho ai thấy cũng vui lòng. Ước gì bà tánh đem lòng thành tâm giúp vai đỡ thêm cho thì công ấy sẽ còn lập thêm chùa và làm thêm nhiều sự phải nữa. Đáng khen thay.

Một người đi chùa lại cảo.

Công-ty Chế-điện Đông-pháp

Sở coi việc đặt và chữa đồ điện

Công-ty Chế điện Đông-pháp có lời bá-cáo để các nhà mua điện biết rằng : hiện nay công-ty có thể đặt những đồ như đèn thắp, máy quạt, máy chạy.

Các công việc ấy công-ty tính giá hạ theo như điều kiện chuyên môn đã định trong điều-lệ.

Những đồ thuê công-ty đặt, thì công-ty bao cho một năm.

Ngoài những việc đặt đồ điện, công-ty lại còn nhận những việc sau nay, mà tính giá rất rẻ.

1o Bán quạt treo và quạt để, đủ các thứ kiểu; cho thuê quạt để.

Những nhà muốn thuê quạt, nên cho công-ty biết trước ngày 15 Avril.

2o Bán và cho thuê động-cơ ít hay nhiều, mã-lực thế nào cũng có.

3o Chữa các co-khí và điện-khí như quạt máy, động-cơ, máy đổi điện, máy dùng làm thuốc, máy chữa điện, v. v.

4o Xem xét việc lắp máy, cùng là bản các thứ máy chế điện thắp đèn ở trong nhà, cùng là đặt các máy thụt, v. v.....

Cờ bạc thêm trò dại,
Đề tiền mua quốc-trái,
Lợi mình may có phần,
Kẻo nước nên nghĩa phải.

CÁC CUỘC ĐI XEM

SĂN-NHIÊN

Tối thứ năm :

GIẾT MÌNH GỠ TỘI CHO CHA

Kể hết chèo thì thực không tích nào ai oán thảm thiết bằng tích này. Ghé nhất chỗ Ngọc-thu là tuồi giết mình. Thảm nhất chỗ Bùi-nương cắt đầu con đem nộp quan.

Tối thứ sáu :

DU LONG HÍ PHƯỢNG

Thần-tình nhất cái nụ hoa Quỳnh nghe người gọi mà nở ra. Bẫn-hội đang nghĩ cách chế ny Quỳnh-hoa sao cho khéo.

CINÉMA PALACE

(*Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert*)

Tuần lễ từ thứ tư 8 đến thứ ba 14 Mars 1922

Ba buổi hàn ngày thứ năm và chủ nhật chớp tự 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Các việc lớn trong thế giới

"MATHIAS SANDORF"

Rất gian-nan, rất hay trích ở tiểu-thuyết của Jules Verne

« SAC DE ROME »

(Thành Roma thất thủ)

Hồi thứ IV, V và VI

Rất hay và rất đẹp

NHÀ BÀ MÙI

85 giây nói 228

Nhà bà mùi cho thuê các thứ xe ngựa, Hiệu giảng răng « M. Tê-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thức xe ngựa đẹp, bành caoutchouc cho thuê đi, hay đám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-đốn theo lệ lối đám cưới.

Qui-khách muốn thuê, xin mời đến bản-hiệu nhà Bà Mùi, ở phố hàng Lọng, số 48, (Route Mandarine).

Giờ đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đề xe.

Nay cáo-bạch

Quản-lý, E. Tê-duy-Tư

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu đến khi về mua lại mua ở hiệu khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài tỉ rằng đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ !

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Trùng-tiền, số ainh 54 Hanoi.

Nay kính,

Ed. Montès,

54, Rue Paul Bert Hanoi

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

MỚI SANG, MỚI SANG

Qui khách nên viết giấy về Hiệu **NAM-THỊNH**, số 6, phố Hàng Ngang, Hanoi *mà lấy giá hàng. Bản-hiệu mới nhận được nhiều thứ laine may complets và pardessus, satin, cachemire, cùng các thứ hàng tấm khác, không kể xiết. Bản-hiệu xin tính hầu các Ngài một giá đặc biệt.*

MUA BUÔN SẼ CÓ GIÁ RIÊNG 3016

PHÁP VIỆT TỰ-VỰNG

(Dictionnaire Franco-Annamite)

Của V. BARBIER tiên sinh soạn

Thực đủ — Thực tiện

Đóng bìa cứng. . . . 1$10

Đóng bìa giấy mềm. 0 95

Bán tại : hàng sách MẠC-ĐÌNH-TƯ *số 136, phố hàng Bông, Hanoi.*

3216

Nhà Bán đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-báo rằng : phàm những số tiền quá hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes); chớ đừng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem gián thư (timbres-postes), từ thứ 0f.10 (0$04) trở xuống; chớ đừng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

Ai cũng muốn giàu có.
Làm nên tưởng cũng khó
Chỉ có nhân dịp này.
Mua phiếu may được đó.

MẤY LỜI TẠM BIỆT

Nhờ Chánh-phủ Bảo-hộ rộng ơn cho bản-hiệu chủ-nhân được hân-hạnh sang dự cuộc đấu-xảo Marseille, nay bản-hiệu chủ nhân đã khởi hành, vậy có mấy lời tạm biệt các quí khách xa gần xưa nay hằng có lòng tin dùng yêu mến mà chiếu cố đến bản hiệu.

Trong khi bản-hiệu chủ-nhân đi vắng thì ở nhà đã có M. Phạm-huy-Lương là em thay mặt và lại mới thêm được M. Vũ văn-Vinh giúp việc. Nguyên M Vũ văn-Vinh trước đã làm quản lý ở hiệu ông Phạm-duy-Tốn.

Như thế thì bản-hiệu chủ-nhân đã thu xếp đâu vào đấy cả. Khi đi vắng cũng như lúc ở nhà, các quí-khách cần dùng gì, bản-hiệu xin hết lòng chu-tất cho được vừa lòng các ngài, bao giờ cũng như bao giờ. Xin các ngài cứ một lòng tin yêu chúng tôi mà chiếu cố đến như mọi khi thì thật là quí-hóa cho chúng tôi và chúng tôi xin cám ơn các ngài lắm lắm

Kính bái,

A LA MAISON ROUGE

CHẤN-HƯNG Bijouterie

2965 *N° 30. Rue des Changeurs. Hanoi.*

Lắm kiểu nhiều mùi

GIÁ LẠI HẠ

TIẾN - HÀM

BOTTIER — CHAPELIER

7, Rue des Caisses, Hanoi 3166

Chúng ta nên lại cửa hàng này mà sắm đồ gỗ nhiều kiểu mẫu mới chế ra đẹp lắm và hạ hơn cả.

Cửa hàng tôi chuyên-môn đóng và bán nhiều mẫu đồ gỗ rất đẹp ... và bán giá phải chăng, có in cả catalogue theo như tôi bên quý-quốc vẫn gửi sang bên này để hiến các quý khách ở xa gần muốn dùng đến kiểu xem thì cho người nhà lại lấy hay là gửi thư lại thì tiện định theo cả timbre làm tiền phí tôn gửi để hiến các quý khách xem.

LƯU-BÁ-VI, Propriétaire

VĨNH-XƯƠNG

55, Rue Pellionnet tức là phố Lò-sũ, Hanoi

Téléphone 218 3021

BẠCH-THÁI-BƯỞI

CÔNG-TY

HÃNG TÀU SÔNG BIỂN

TÀU CHẠY PHIÊN khắp các ngọn sông Bắc-kỳ ;
TÀU CHẠY VEN BIỂN Bắc-kỳ và Trung-kỳ ;
TÀU CHO THUÊ cả chuyến ;
TÀU HẢI THUYỀN và sà-lan ;

Bản-ty cũng có bao cả hàng hóa xuất-cảng nhập-cảng

Ai cần điều gì xin hỏi tổng-cục tại Haiphong và các phân-ty tại Nam-định, Hanoi, Tuyên-quang, Việt-trì và Bến-thủy 2006

HIỆU PHAN-ĐỨC-THÀNH

Phố hàng Ngang, số 2. — HANOI

CÓ BÁN ĐỦ CÁC THỨ HÀNG VỀ MÙA RÉT :

Các thứ Gấm — Các thứ Đoạn — Các thứ Satin — Các thứ Dạ — Các thứ Vóc — Các thứ Nhiễu — Các thứ Cachemire — Alpaga — Tussor. Faille The — Xuyến — Lụa — Lượt Là, vân vân...

Đủ các thứ hàng mùi để lót rất đẹp. 3035

HIỆU BÁN KÍNH VỆ-SINH

Bản-hiệu bán đủ các thứ kính vệ-sinh xem sách, cận thị, các thứ kính dưỡng mục đủ các mùi; kính đi ô-tô và tàu bay, nhiều kiểu lạ và đeo trông rất nhã mà giá lại rẻ hơn mọi nơi. Xin mời các ngài chiếu cố đến xem, bản-hiệu đã có riêng một tay chuyên-môn thạo về nghề thử kính để hầu tiếp các ngài.

LY-SENG-BAO dit CHEONG-HING

2023 42, Phố hàng Bồ, Hanoi.

Huilerie & Savonnerie de l'Extrême Orient

HAIPHONG

Là một nhà máy to nhất ở cõi Viễn-Đông này của người Đại-Pháp lập lên để chế ra các thứ sà-phòng và các thứ dầu

Sà phòng trắng và đen để rặt, *nấu theo lối Marseille : hạng 72 o/o, hạng 60 o/o và hạng thượng ;*

Sà-phòng thơm để rửa mặt, *làm theo hình thù thế nào, nặng nhẹ bao nhiêu, đặt tên hay đặt hiệu gì tùy theo ý muốn của các bạn hàng, ai muốn đặt thế nào, bản-hiệu cũng xin nhận làm như thế.*

Những thứ bản-hiệu chế ra :

Dầu lau máy — *Sà-phòng nước*
Dầu thắp đèn — *Nhựa thông chín*
Dầu lau khí giới — *Dầu săng (térébenthine)*
Các thứ dầu khác nữa — *Hắc-ín*

Các thứ vặt vãnh :

Thuốc rặt quần áo — *Sáp đánh sàn gác* — *Nước tẩy uế*
Lơ hồ quần áo — *Sáp đánh đồ gỗ* — *Si gắn chai*

Các thứ khô dầu — *Các chất hóa-học* — *Các thứ nước-hoa*

SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN

133, Avenue Paul Doumer à Haiphong

XƯƠNG-TÁN (PHOSPHATES) là một thứ bột vun lúa, giống mầu, rất tốt, Vun ruộng bằng XƯƠNG-TÁN thì lúa rồi ra được gấp hai, gấp ba.

Hội chúng tôi tỉnh nào cũng có người đứng ĐẠI-BIỂU

Ai muốn hỏi han gì, xin cứ gửi giấy cho chúng tôi tại Haiphong, 133, Avenue Paul Doumer (Phố Cầu-Đất).

Chúng tôi bán giá như sau này, hàng lấy tại nhà-máy ở Haiphong

23$00 một tấn PH. 19/21. Thứ bột để vun ruộng chua.

32.00 một tấn PH. S Thứ bột này thông dụng cả ruộng chua, ruộng ngọt

2036

THÁI-HƯNG

21, Phố Hàng Bông, 21

HANOI

Kính trình các quí-khách, Bản-hiệu bán đủ các thứ mũ kiểu mới thật nhã (Casques Fantaisie) các thứ mũ máy (Chapeaux piqués), mũ feutres đủ các thứ mũi và khăn xếp nữa.

Bản-hiệu có nhiều thợ khéo, làm rất tinh-xảo, kỹ-lưỡng, nhanh-nhẹ. Giá bán hạ hơn các nơi.

Bản-hiệu có bán buôn, bán lẻ đi các tỉnh. Các qui-khách ở xa muốn mua hàng của bản-hiệu xin viết thư lại. Bản-hiệu sẽ gửi hàng đi ngay, theo lối lĩnh hóa giao ngân (Contre Remboursement). Xin các qui khách chiếu cố.

2022 THÁI-HƯNG kính bạch.

NHÀ MÁY ÉP DẦU

DÁNH GIÂY THÉP HUILERIE HANOI — GIÂY NÓI 324

ĐINH-XUÂN-MAI

CÔNG-TY

Phố Đường Mới, số nhà 3, Hanoi

(Gần nhà thương chữa mắt)

Có bán đủ các thứ dầu Annam, các thứ khô dầu để bón ruộng
Giá phải chăng, dầu thực trong sạch.
Lại có mua cả các thứ hạt dầu. 3066

RƯỢU

QUINQUINA CUSSAC

Rất bổ

dùng cho những người ốm yếu.

BÁN TẠI

NHÀ

GUIONEAUD FRERES

ở Hanoi-Haiphong, và tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.

2051

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT

và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT

Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-phiện

SOLUTION R. HOLBÉ

2$50 một chai

Theo luật định — Muốn dùng thuốc này phải có đơn quan Đốc-tờ người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »

1$00 một lọ

Thuốc bổ máu; kém ăn-ngủ, mỏi mệt không thuốc nào được gì; dùng thuốc này hay lắm!

Mấy thứ bản-hiệu hay bán :

Các thứ thuốc nước đựng lọ kín để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, *trị bệnh Giang-mai*

Thuốc ho-gió SIROP PECTORAL *đặc-cổ, sổ-mũi.*

Thuốc lao *chỉ người lớn dùng được thôi*

Thuốc lậu hiệu MONTÈS

thuốc uống — 2$00 lọ 30 viên

thuốc thụt — 0 90 một chai

Chữa các chứng lậu : chẳng kì mới hay cũ : uống thuốc cachets antiseptiques và thụt thuốc blennorrhicide của Bản-hiệu thì khỏi khỏi. Thuốc này đã chữa được vô số người phải bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »

1$00 một lọ

Trị những bệnh đàn bà như : Kinh nguyệt không điều, hay là khi hành kinh đau đớn mình mẩy, như đau bụng, gia con, uống thuốc này đổi màu sẫu lấy lại màu tốt trong mình đã hao kém.

ĐỒ BUỘC THUỐC

ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MỔ-SẺ

Kính-ảnh, đồ-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ảnh, thuốc *Citrate* và thuốc *Bromure*

Bán cuộn và bán bao kín

Bán cất và bán lẻ

« THUỐC DÉRÉ »

0$90 một chai 1/4 litre

Trị bệnh giang mai bất kì mới hay cũ. Dùng thuốc 914 rồi thì nên uống thuốc này cho tiệt nọc! Dùng thuốc khác rồi cũng cần phải uống thuốc này thì mấy chắc khỏi hẳn được! Thuốc này rất hay, rất quí; có chẳng hại gì đến sự sinh dục, lại bổ sức cho người có bệnh. Muốn dùng thuốc này trong một tháng thì nên mua một chai lớn litre. Giá có 3$00 một litre.

N° 22

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

...Âu là ta viết thư nói với thân-phụ ta trước, khiến thân-phụ ta biết mà đề phòng, và tìm cách hại *Hoàng-phủ-kính* để cướp lấy lương-duyên họ *Mạnh*. Thân-phụ ta rất yêu ta, nếu đã có lòng giúp cho thì lo gì chẳng nên việc.

Lưu-khuê bích nghĩ vậy, mới viết thư rồi gọi một người gia-tướng tên là *Du-nhị* đến mà bảo rằng :

— Ta cho nhà-ngươi 30 lạng bạc này, nhà-ngươi nên mau mau mang bức thư này thẳng tới kinh-thành, đệ trình *Lưu* quốc-trượng.

Lưu-khuê bích lại giảng cho tên người nhà ấy hiểu những lời trong thư, và dặn sẵn các câu trả lời, để khi *Lưu* quốc trượng hỏi thì cứ như thế mà nói. *Du nhị* lĩnh thư, rồi lên ngựa đi ngay, chẳng bao lâu vào tới kinh-thành, tìm đến dinh quốc-trượng tức là *Lưu-tiệp*.

Bấy giờ *Lưu - tiệp* có một người thiếp yêu tên gọi *Ngô thục nương*. Người thiếp ấy duyên là của một gã môn-sinh mua được, đem đến tặng *Lưu - tiệp*. *Ngô - thục - nương* chẳng những nhan - sắc xinh-đẹp, mà lại tinh thông toán-số, đoán việc gì cũng trúng *Lưu-tiệp* rất lấy làm luyến-ái, hiện đã sinh hạ một đứa con trai tên gọi *Lưu-quí*.

Năm ấy *Lưu qui* chưa đầy tuổi tôi, *Lưu-tiệp* đang ẵm mà đùa bỡn, bỗng thấy một đứa nữ tỳ vào báo :

— Dạ dám bẩm lão-gia. Có người nhà ở *Vân-nam* đem thư đến, xin vào bái-yết.

Lưu - tiệp liền trao *Lưu - qui* cho *Ngô-thục-nương* ẵm, rồi cho gọi tên người nhà vào. *Du-nhị* vào đến nơi, *Lưu-tiệp* hỏi :

— Nhà ta vẫn được bình-yên cả đấy chứ ?

Du-nhị nói :

— Bẩm lão-gia, nhà vẫn được bình-yên cả. Công-tử con có thư đệ trình lão-gia.

Nói xong, đệ trình bức thư. *Lưu-tiệp* xem thư, vùng-vằng đứng dậy mà quát to lên rằng :

— Ừ được ! Ừ được ! Nếu ta không trừ được *Hoàng-phủ-kính* và *Mạnh-sĩ nguyên* đi thì không phải là tay *Lưu-tiệp* !

Nói xong, truyền cho *Du-nhị* vào nhà trong yên nghỉ. *Ngô-thục-nương* hỏi với *Lưu tiệp* rằng :

— Chẳng hay trong thư nói gì mà lại nổi giận như vậy ?

Lưu - tiệp trao bức thư cho *Ngô-thục nương* xem và bảo rằng :

— Cứ đọc bức thư này mà xem thì biết hết được nguyên-do.

Bấy giờ mọi người thiếp đều xem tất cả. *Ngô-thục-nương* ngẫm nghĩ hồi lâu, rồi cười mà bảo *Lưu-tiệp* rằng :

— Bức thư của công-tử viết, phần nhiều khi-trá, can chi lão-gia lại nghĩ ngợi cho thêm phiền. Cứ kể quan chức thì *Hoàng-phủ-kính* dám đâu bì với lão gia. Hiện nay quyền thế lão gia, nhất trong triều-đình *Mạnh-sĩ nguyên* há lại không hiểu hay sao ! Vả công-tử nhà ta tài-mạo kiêm toàn, nếu công-tử và *Hoàng-phủ-thiếu hoa* đều bắn trúng 3 phát tên cả thì khi nào nhà họ *Mạnh* chịu gả cho nhà *Hoàng-phủ*. Tô chắc là *Hoàng-phủ thiếu hoa* bắn trúng cả 3 phát tên, mà công-tử thì không bắn trúng, nay công-tử tham cả dung-nhan họ *Mạnh* mà gửi bức thư này, để khiến cho lão-gia căm-tức mà hại nhà *Hoàng-phủ*. Còn như nói việc nhà ta thất hỏa, *Hoàng-phủ-kính* đem quân đến vây bắt người nhà đưa về khảo-đả thì câu ấy lại đáng cười lắm. Vô-luận nhà ta là một nhà hầu-tước, dẫu nhà thường-dân nữa thì *Hoàng-phủ-kính* cũng phải giữ pháp-luật, có lẽ nào con mình vẫn bình-yên vô sự mà lại vu cho người ta mưu hại bao giờ ! Câu nói ấy thật vô lý, xin lão-gia chớ bị công-tử lừa dối !

Lưu-tiệp lẩm - nhẩm gật đầu mà rằng :

— Nói có lẽ phải ! nhưng *Hoàng-phủ-kính* đã biết con ta ... *Mạnh-lệ-quân*, nên bảo con đừng đến thi bắn nữa thì phải. Nay làm như vậy, chẳng những khiến con ta thất thể-diện, mà lại là có ý khinh-thường lão-phu đấy. Nếu không làm cho hắn phải tan cửa nát nhà thì thể-diện con ta còn ra thế nào, chắc nó cũng cười thầm ta là một người cha hèn-nhát vậy.

Ngô-thục-nương nói :

— Câu nói ấy rất phải, nhưng chớ nên tiết-lộ, đợi có dịp nào sẽ làm.

Lưu-tiệp khen rằng :

— Chính hợp ý ta !

Nói xong, liền viết thư phúc cho *Lưu-khuê-bích*, hứa rằng ta sẽ làm cho nhà *Hoàng-phủ* phải tan-nát, cho hả cái lòng căm-tức của ta. *Lưu tiệp* vốn là người hiếu-thắng, hễ ai chịu luồn lọt hắn thì bất cứ việc gì, hắn cũng hết sức binh vực cho, vì thế cho nên các quan văn võ phần nhiều đến xu-phụ hắn. Hắn chỉ hiếu thắng mà thôi, chứ không như những đứa gian-thần khác mà lại có ý tham tiền. Bấy giờ hắn lập tâm mưu hại *Hoàng-phủ-kính* để báo thù cho con hắn, đó chẳng qua cũng là việc trời.

Cách mấy hôm sau, vua *Thành-tôn* ngự ra chính-điện, *Lưu-tiệp* vào chầu, bỗng thấy Hoàng-môn-quan quì xuống tâu rằng :

— Muôn tâu bệ hạ, quan Tuần phủ *Sơn-đông* là *Bành-như-trạch* và quan Tổng binh ở *Đăng-châu* là *Ấn-điệu tiêu* cùng dâng biểu cáo-cấp, vì có giặc *Triều tiên* là *Ô-tất-khải* đem 3 vạn quân đến quấy-nhiễu. Hiện quân ta đã cố sức đối địch, nhưng *Ô tất-khải* là tay anh hùng, lại thêm một người quân sư là *Thần-vũ-đạo-nhân* có nhiều phép lạ, nên quân ta ra mấy trận đều bị thua luôn. Vậy phải tâu bày, để lượng trên chỉ phán.

Vua *Thành-tôn* kinh sợ mà phán rằng :

— Năm trước trẫm đã truyền cho *Sơn-đông* phải chế tạo thêm chiến thuyền và các đồ binh-khí. Vả tướng-sĩ ở tỉnh ấy cũng rất tinh nhuệ, ai ngờ nay bị phá tan.

Nói xong, truyền đòi thượng-biểu quan vào mà hỏi rằng :

— Quân giặc tài giỏi những thế nào, nhà ngươi khá nên bày tỏ cho trẫm nghe.

Thượng-biểu-quan tâu rằng :

— Quân nguyên soái *Triều-tiên* là *Ô-tất khải* tuổi độ 3 tuần, người cao 9 thước, sức khỏe lạ thường, hay dùng hai cái ngân-trùy và cưỡi một con ngựa đỏ. Lại có một người quân sư là *Thần-vũ-đạo-nhân*, cũng mình cao 9 thước, tay cầm hai thanh kiếm. Mỗi khi ra trận, hễ đọc mấy câu thần chú thì làm ra được gió mưa, lại phóng hỏa đốt người, có nhiều phép lạ. Quân ta hiện đã thua luôn 6 trận, vậy phải về đây để cáo-cấp.

Vua *Thành-tôn* phán rằng :

— Nếu vậy, biết làm thế nào ?

Lưu-tiệp nghĩ thầm : quân giặc đã có yêu-thuật như vậy, âu là ta cử *Hoàng-phủ-kính* đi đánh, khiến hắn bị thua trận, bấy giờ ta sẽ lập kế mà hại gia-quyến hắn.

Lưu-tiệp nghĩ vậy, liền quì xuống tâu rằng :

— Bệ hạ mới lên ngôi vua, lòng dân chưa định, nếu không sai một người danh-tướng đem quân đi dẹp cho yên, thì kẻ hạ-thần e chỗ khác lại bắt chước mà nổi loạn.

Vua *Thành-tôn* phán rằng :

— Trẫm cũng nghĩ như vậy. Nhưng cái trách-nhiệm nặng-nề ấy ai là người đương nổi?

(Còn nữa).

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Certifié l'insertion